

medmindre man har et ståsted i form af en udefra given målsætning. Lewis accepterer den målsætning, som det britiske (danske) arbejderparti har, og det er hans pointe, at udfra denne målsætning er markedsøkonomi på så godt som alle punkter at foretrække fremfor kommandoøkonomi. Hans kritik af det britiske arbejderpartis politik er hård. Netop derfor er bogen interessant, og den skulle også i Danmark kunne finde mange læsere. Det meste af dens indhold er vel sagt før, f. ex. af James Edward Meade i hans glimrende *Planning and the Price Mechanism*, der blev anmeldt i 1—2. hæfte af 88. bind (1950) af dette tidsskrift. Men det er næppe sagt kortere og klarere noget andet sted.

Hans Brems.

Lester V. Chandler: The Economics of Money and Banking. Harper and Brothers. New York og London. 1948. XIV + 742 sider. Pris: 4,50 \$.

Forordet kommer, om jeg så må sige, sidst i denne bog, idet forfatteren i afslutningsafsnittet: *The Objectives of Monetary Policy* ganske kort redegør for, hvad hovedsynspunkterne for bogen egentlig har været. På side 708 siger han således: »Throughout this book we have insisted that it is the functioning, and not the form, of a monetary system by which its success is to be judged,« og på side 709 fortsætter han. »Another theme of this book is that human management of monetary systems is inevitable and that the government inevitably has great powers in this field.« Det første af disse to synspunkter er det, der giver sig stærkest udtryk i hele bogens opbygning. Det er således bestemmende for definitionen af penge: et middel til at lette omsætningen, og det giver sig udtryk i det mål, forfatteren fastlægger for pengepolitikken, idet han lægger den afgørende vægt på en fast pengeværdi.

De to hovedsynspunkter danner imidlertid ikke baggrund for noget originalt oplæg. Det er i virkeligheden meget vanskeligt at bestemme, hvilken læsekreds denne bog nærmest er beregnet for. Forfatteren antyder i sit forord, at der nærmest er tale om en begyn-

derbog, og man kan sikkert også roligt fastslå, at for en økonom af fag giver den ikke noget nyt, hverken nye oplysninger eller nye synspunkter. På den anden side er bogen givet for vanskeligt tilgængelig for en ren nybegynder, men det er muligt, at den kan være ganske nyttig for økonomer, som er kommet over de første begyndervanskeligheder uden dog at være alt for vel indarbejdet i stoffet.

I overensstemmelse med det første af de nævnte hovedsynspunkter starter bogen med en definition af pengenes funktion. Ved gennemgangen af pengenes forskellige funktioner understreges det meget kraftigt, at den afgørende forudsætning for, at pengene kan opfylde disse funktioner er, at pengevæsenet er i besiddelse af en udpræget værdistabilitet. Derfor kommer den faste pengeværdi som nævnt til at spille en ganske afgørende rolle i forfatterens fremstilling, og i det afsnit, hvor de pengepolitiske mål drøftes nærmere, bevirker dette synspunkt, at forfatteren stiltiende gør sig den forudsætning, at den fulde beskæftigelse ret let forliges med en stabil pengeværdi, ja, at de to mål i virkeligheden er sammenfaldende, hvilket vel nok må betegnes som en noget tvivlsom forudsætning.

Pengeværdiens store betydning fører forfatteren ind på en — ganske vist meget nødtørftig — behandling af indeksproblemerne, hvorefter han giver en meget summarisk redegørelse for de resultater, som han når til gennem den fortsatte fremstilling. Derefter følger en gennemgang af de forskellige former for penge. Denne gennemgang synes dog ikke at være helt lykkedes for forfatteren, idet hans inddelinger er noget uklare.

På de følgende sider behandler forfatteren de forskellige former for møntfod. Papirfoden synes dog i denne sammenhæng meget stedmoderligt behandlet, og dens forskellige uligheder med guldfoden står meget uklart.

På siderne 79—143 gennemgås derpå møntvæsenets udvikling i USA. Denne gennemgang er klar og instruktiv og kan anbefales.

Hele bank- og kreditsystemets funktion behandles derefter på siderne 143—209, og det sker efter det gængse skema, som bl. a. er kendt fra professor Axel Nielsens fremstilling.

medmindre man har et ståsted i form af en udefra given målsætning. Lewis accepterer den målsætning, som det britiske (danske) arbejderparti har, og det er hans pointe, at ud fra denne målsætning er markedsøkonomi på så godt som alle punkter at foretrække fremfor kommandoøkonomi. Hans kritik af det britiske arbejderpartis politik er hård. Netop derfor er bogen interessant, og den skulle også i Danmark kunne finde mange læsere. Det meste af dens indhold er vel sagt før, f. ex. af James Edward Meade i hans glimrende *Planning and the Price Mechanism*, der blev anmeldt i 1—2. hæfte af 88. bind (1950) af dette tidsskrift. Men det er næppe sagt kortere og klarere noget andet sted.

Hans Brems.

Lester V. Chandler: The Economics of Money and Banking. Harper and Brothers. New York og London. 1948. XIV + 742 sider. Pris: 4,50 \$.

Forordet kommer, om jeg så må sige, sidst i denne bog, idet forfatteren i afslutningsafsnittet: *The Objectives of Monetary Policy* ganske kort redegør for, hvad hovedsynspunkterne for bogen egentlig har været. På side 708 siger han således: »Throughout this book we have insisted that it is the functioning, and not the form, of a monetary system by which its success is to be judged,« og på side 709 fortsætter han. »Another theme of this book is that human management of monetary systems is inevitable and that the government inevitably has great powers in this field.« Det første af disse to synspunkter er det, der giver sig stærkest udtryk i hele bogens opbygning. Det er således bestemmende for definitionen af penge: et middel til at lette omsætningen, og det giver sig udtryk i det mål, forfatteren fastlægger for pengepolitikken, idet han lægger den afgørende vægt på en fast pengeværdi.

De to hovedsynspunkter danner imidlertid ikke baggrund for noget originalt oplæg. Det er i virkeligheden meget vanskeligt at bestemme, hvilken læsekreds denne bog nærmest er beregnet for. Forfatteren antyder i sit forord, at der nærmest er tale om en begyn-

derbog, og man kan sikkert også roligt fastslå, at for en økonom af fag giver den ikke noget nyt, hverken nye oplysninger eller nye synspunkter. På den anden side er bogen givet for vanskeligt tilgængelig for en ren nybegynder, men det er muligt, at den kan være ganske nyttig for økonomer, som er kommet over de første begyndervanskeligheder uden dog at være alt for vel indarbejdet i stoffet.

I overensstemmelse med det første af de nævnte hovedsynspunkter starter bogen med en definition af pengenes funktion. Ved gennemgangen af pengenes forskellige funktioner understreges det meget kraftigt, at den afgørende forudsætning for, at pengene kan opfylde disse funktioner er, at pengevæsenet er i besiddelse af en udpræget værdistabilitet. Derfor kommer den faste pengeværdi som nævnt til at spille en ganske afgørende rolle i forfatterens fremstilling, og i det afsnit, hvor de pengepolitiske mål drøftes nærmere, bevirker dette synspunkt, at forfatteren stiltiende gør sig den forudsætning, at den fulde beskæftigelse ret let forliges med en stabil pengeværdi, ja, at de to mål i virkeligheden er sammenfaldende, hvilket vel nok må betegnes som en noget tvivlsom forudsætning.

Pengeværdiens store betydning fører forfatteren ind på en — ganske vist meget nødtørftig — behandling af indeksproblemerne, hvorefter han giver en meget summarisk redegørelse for de resultater, som han når til gennem den fortsatte fremstilling. Derefter følger en gennemgang af de forskellige former for penge. Denne gennemgang synes dog ikke at være helt lykkedes for forfatteren, idet hans inddelinger er noget uklare.

På de følgende sider behandler forfatteren de forskellige former for møntfod. Papirfoden synes dog i denne sammenhæng meget stedmoderligt behandlet, og dens forskellige uligheder med guldfoden står meget uklart.

På siderne 79—143 gennemgås derpå møntvæsenets udvikling i USA. Denne gennemgang er klar og instruktiv og kan anbefales.

Hele bank- og kreditsystemets funktion behandles derefter på siderne 143—209, og det sker efter det gængse skema, som bl. a. er kendt fra professor Axel Nielsens fremstilling.

På siderne 209—354 følger en gennemgang af det amerikanske banksystems opbygning og problemer. Sådanne fremstillinger synes at være forfatterens force.

Derefter følger på siderne 354—438 en gennemgang af de internationale betalingsmekanisme og herunder også en gennemgang af Bretton Woods institutionerne.

Efter de seneste erfaringer med hensyn til amerikansk indstilling over for devalueringen i de europæiske lande, er det ganske interessant i afsnittet om Bretton Woods institutionerne at se den forskel, der er i forfatterens oplæg sammenlignet med, hvad vi er vant til herhjemme. Danske forfattere plejer ved behandlingen af den internationale valutafond at lægge hovedvægten på, at denne fond skal sikre stabilitet i valutakurserne og hindre devaluering, medens forfatteren her lægger hovedvægten på, at institutionerne skal lette kursændringer. De seneste erfaringer på dette felt kunne tyde på, at forfatterens synspunkt er en noget mere realistisk fremstilling af, hvad man fra amerikansk side har forestillet sig med fonden.

I det følgende afsnit (side 439—535) søger forfatteren dernæst at forklare sammenhængen mellem saving og investment, samtidig med at han giver en gennemgang af de finansinstitutter, som er mellemed mellem de opsparende og de investerende grupper. Det forbavser noget i denne forbindelse at læse, at motiverne for de offentlige institutioners opsparing er »somewhat similar to those of business firms«, hvilke nærmere forklares som tilbagebetaling af gæld, imødegåelse af forudsete og uforudsete krav, finansiering af offentlige arbejder af kapitalnatur og stabilisering af skatteopkrævning. I denne forbindelse ikke eet ord om den offentlige opsparings konjunkturpolitiske betydning.

Bogen sluttes af et langt afsnit om penge-teori og konjunktur. I det pengeteoretiske afsnit forsøger forfatteren at vise, at kvantitetsteoriens to hovedformer og income-expenditureteoriernes i virkeligheden er tre forskellige skemaer, som kan gives det samme reelle indhold, og man må sige, at dette lykkes for forfatteren i den forstand, at når man når frem til income-expenditureteoriernes har man

fået det indtryk, at disse teorier kunne lægges ind i de to andre teorier, således som de er fremstillet i bogen, og således at man derigennem ville få en brugbar forklaring af de pengeteoretiske sammenhænge.

Den kvantitetsteori, som af forfatteren betegnes som transaktionstypen gennemgås på siderne 539—82. Gennemgående kan man sige, at fremstillingen er lykkedes godt for forfatteren.

Kvantitetsteoriens anden type, cash-balance-typen, gennemgås på siderne 582—92.

I gennemgangen af de to kvantitetsteorier har man meget stærkt savnet et klart blik for forskellen mellem ændringer i indkomst og likviditet. Denne forskel kommer noget tydeligere frem i gennemgangen af income-expenditureteoriernes, men sondringen er af så afgørende betydning, at det havde været ønskeligt, om den var kommet ind allerede på et tidligere tidspunkt.

Efter en kortfattet og næppe særlig relevant gennemgang af vareteoretiske forklaringer på pengeværdien følger så fra side 620 en gennemgang af income-expenditureteoriernes. Forfatteren har her valgt et oplæg på grundlag af Robertsons »DAG«. Ved læsningen af denne del af bogen bør den danske læser passe på, idet forfatteren anvender en for os uvant definition af bruttonationalproduktet. Han sætter lighedstegn mellem dette og produktionsværdien. Endvidere har forfatteren et begreb, som han kalder offentlig disponibel indkomst, et begreb som ikke synes at være vellykket fra et analytisk synspunkt, da en sådan offentlig disponibel indkomst naturligvis aldrig kan komme til at danne basis for offentlige udgifter, men snarere er at betragte som en residualpost. Forfatteren anvender også nogle meget mærkelige definitioner på offentlig saving og investment, og disse definitioner synes at tynde fremstillingen meget stærkt. Den største svaghed ved afsnittet er dog, at forfatteren skiftevis opererer med statiske kurver og dynamiske analyser uden at prøve på at bygge bro mellem de to betragtningmåder.

Det afsluttende afsnit om konjunkturerne er helt traditionelt opbygget med den sædvanlige fasefordeling. Forfatteren behandler kun — som han selv siger — rent tilfældigt politiske indgrebs betydning, og alene af den grund er

der ikke anledning til at vente nogen fremstilling, som kan give noget væsentligt til forståelse af de nuværende konjunkturer, idet konjunkturteoriene jo i dag mere og mere hælder over til at blive netop et spørgsmål om konjunkturpolitik.

Med disse forskellige forbehold og korrektioner er bogens teoretiske afsnit læselige, og de kan for en, der er halvbefaren i økonomien, måske give visse nye synspunkter. Dertil kommer så de beskrivende afsnit, som efter anmelderens mening er anbefalelsesværdige.

H. Schlebaum Larsen.

Scandinavia Between East and West. Edited by Henning Friis. Cornell University Press. Oxford University Press. Printed Binghamton. New York 1950. 388 sider. Pris: 4.50 \$.

Den umiskendelige Interesse for skandinaviske Forhold, der træffes i vide Kredse i USA, har i Tidens Løb kunnet aflæses i de snart talrige Værker paa Engelsk om de enkelte skandinaviske Lande — Værker, der dels giver et almindeligt Overblik over økonomiske, politiske og sociale Forhold i hvert Land for sig, dels Monografier over f. Eks. Sociallovgivning, Kooperation, Opdragelse m. v. ligeledes i de enkelte Lande. Mest populær — væsentlig paa Grund af sin journalistiske Form — er Maquis Child's »Sweden. The Middle Way«. Den er endog kommet i Pelican Books Serien og kan købes for faa cent i enhver større drug-store i USA. Derimod har det skortet paa Bøger, der dækkede Skandinavien som Helhed. Dette er aabenbart et Savn, da Interessen for skandinaviske Lande snarere gælder Skandinavien som et Enhedsbegreb end de enkelte Lande. Det Særpræg, som disse Lande har i Modsætning f. Eks. til USA, er for en væsentlig Del fælles Eje, og det er disse fælles og store Linier, som Interessen koncentrerer om mere end om de — fra Udlandets Synspunkt mindre betydningsfulde — Afgivelser fra Hovedlinierne, som hvert enkelt Land udviser. Dette Savn kan afhjælpes paa to Maader: dels ved Monografier, der tager en Side af det sociale Liv i alle Lande op, dels ved Samleværker, der søger at give et Overblik over alle væsentlige Sider af Kulturen i disse Lande.

Begge disse Veje er ogsaa betraadt.

I 1937 udkom paa Initiativ af Delegationen for økonomisk Samarbejde mellem de nordiske Lande en Bog om disse Landes Økonomi, der foruden Skandinavien ogsaa omfatter Finland og Island*). Dette Værk er dog nu i mange Henseender forældet.

Paa et nordisk Socialministermøde forrige Aar er det endvidere besluttet at udgive et Værk paa Engelsk om den sociale Lovgivning i de tre Lande. Det vil formentlig inden alt for længe se Dagens Lys.

Af Samleværker er der i 1950 udkommet ikke mindre end to. Det ene er Professor Franklin D. Scotts Bog: *The United States and Scandinavia* (Harvard University Press, Cambridge, 1950, 359 Sider). Denne Bog, der vidner om et udstrakt Kendskab til de skandinaviske Lande og Finland, koncentrerer sig navnlig om politiske, historiske og sociologiske Emner. Det økonomiske Stof er kun berørt kort, uden at det dog derfor indtager en mindre betydningsfuld Plads end hvad nødvendigt er i det store Sammenspil. Den balancerer iøvrigt behageligt mellem de populære og mere videnskabelige og kan meget vel med Udbytte læses af Skandinaver. Det andet Værk, *Scandinavia between East and West*, ligger paa et højere Plan end Scotts Bog. Dette skyldes, at de enkelte Kapitler er skrevne af Personer, der som Specialister paa paagældende Felt har Betingelse for at give en helt tilfredsstillende Fremstilling og Vurdering af de behandlede Forhold. I Modsætning til Scotts Bog behandler Værket i første Række økonomiske Spørgsmaal. Nævnes kan saaledes Prof. Svend Laursens Afhandling: *The Scandinavian Countries in a Changing World Economy*; Petter Jacob Bjerve: *Government Economic Planning and Control*; Prof. Walter Galenson: *The Labour Movement and Industrial Relations*; Prof. Charles Abrams: *Housing*; og Edith Hirsch: *Producer and Consumer Co-operatives*. Socialpolitikken er endvidere behandlet af Henning Friis i Kapitlet: *Social Welfare*.

Det er et mærkelig Tidens Tegn, at kun de

*) *The Northern Countries in World Economy*, Levin og Munksgaard, Copenhagen 1947 (237 Sider).